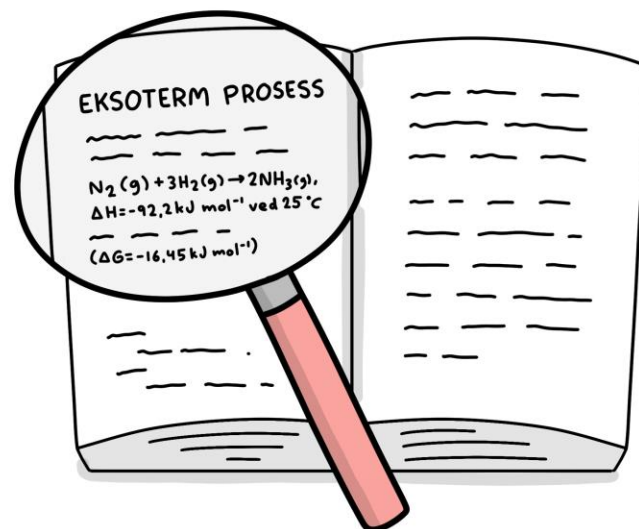
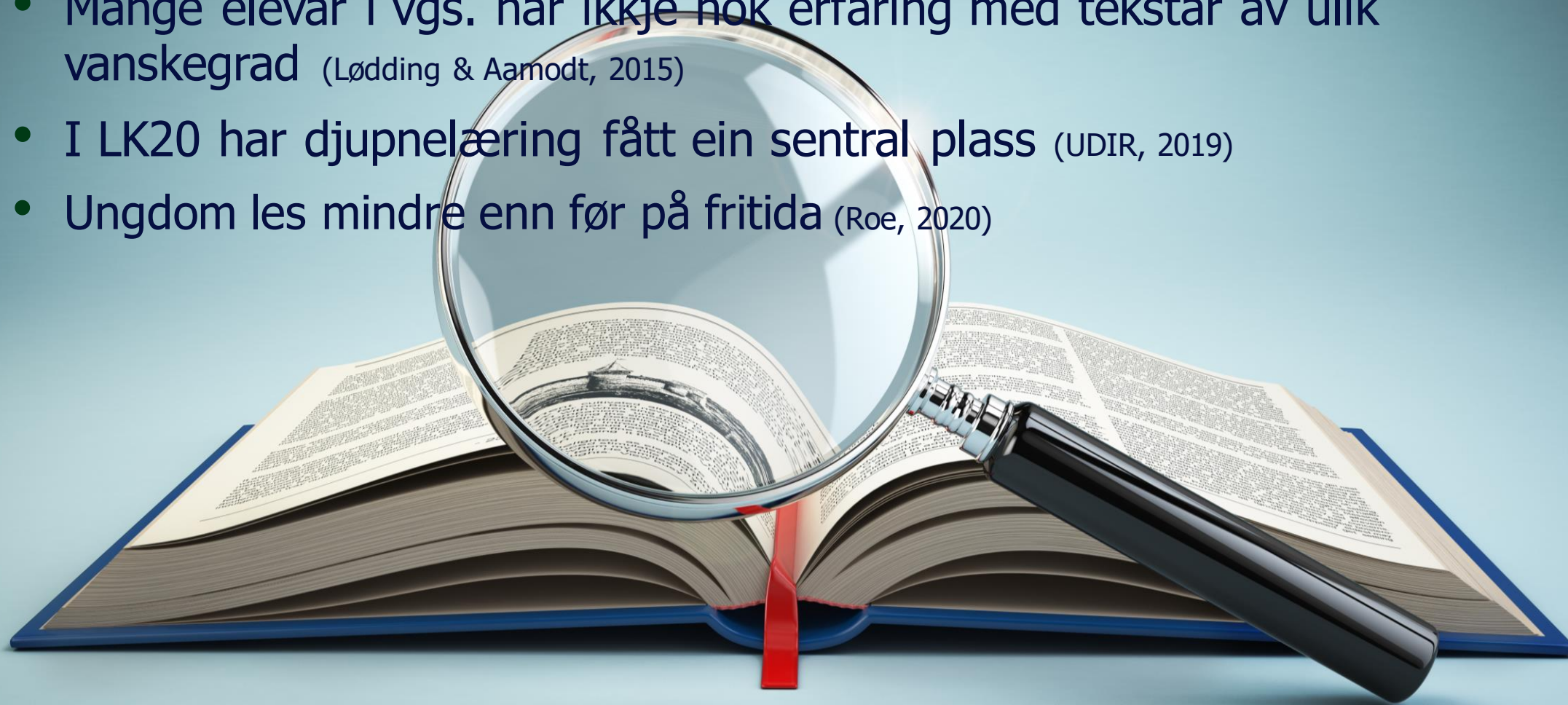

Close Reading for å gjere elevane til sjølvstendige lesarar av komplekse tekstar

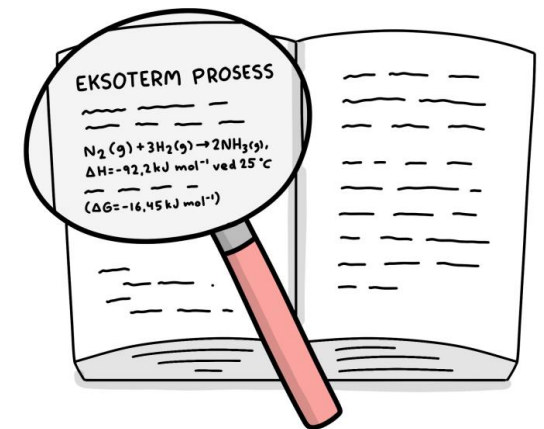

- Studentar treng meir trening med komplekse tekster (Ytreberg, 2023)
- Mange elevar i vgs. har ikkje nok erfaring med tekstar av ulik vanskegrad (Lødding & Aamodt, 2015)
- I LK20 har djupnelæring fått ein sentral plass (UDIR, 2019)
- Ungdom les mindre enn før på fritida (Roe, 2020)

Føremålet med Close Reading er at lesarane skal

- få erfaring med å handtere komplekse tekstar
- lære av teksten
- auke leseforståinga
- bli sjølvstendige lesarar

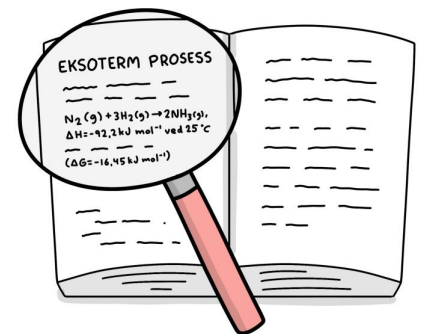

Kva seier forskinga?

- Mykje tyder på at vi har ein tradisjon for at lærar bruker mykje tid på å formidle fagkunnskap frå tekst til elev (Blikstad-Balas, 2021).
- Studiar tyder på at slike måtar å jobbe på ikkje er særleg til hjelp når eleven sjølv skal forstå komplekse tekstar (Pearson, 2013).
- Dersom all motstand blir fjerna, tar vi bort behovet for nyttige strategiar, og hensikta med å lese fell bort dersom eleven kjenner alt innhald på førehand (Fisher et al., 2015).

«To frontload or not to frontload,
that is the question»

(Fisher et al., 2015, s. 11)

Kva er Close Reading?

Fem sentrale element:

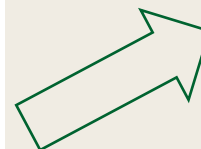
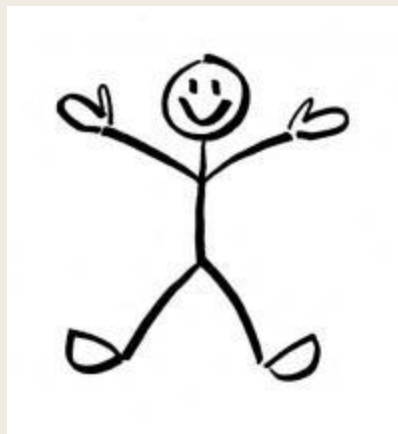
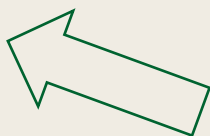
- Kort, kompleks tekst (Fisher & Frey, 2014)
- Gjentekelesing (Therrien, 2004)
- Annotasjon (Castek & Beach, 2013)
- Tekstavhengige spørsmål (Fisher & Frey, 2014)
- Tekstbaserte samtalar (Kucan & Palincsar, 2013)

Forskningsprosjektet Close Reading på Lundeneset vidaregåande skole

Frå samarbeid til forskningsprosjekt

Det kjende

Det ukjende

- Pilot: H21/V22 (heile skulen)
- Hovudgjennomføring H22
- 13 lærarar
- 12 fag over tre trinn på ulike studieretningar
- 180 elevar
- Spørjeskjema og intervju

Forskingsspørsmål

1. I kva grad er implementering av Close Reading mogleg og relevant i norsk vidaregåande skole på tvers av fag og trinn?
2. Korleis opplever lærarar og elevar bruk av Close Reading, med vekt på lærarperspektivet?

Kva gjer ein tekst kompleks?

- Lesar bør ikkje forstå heile teksten ved første gong gjennomlesing
- Må tilpassast lesarane
- Fire vurderte aspekt:
Meining og hensikt, struktur, språk og behov for forkunnskap
- Har nokre av kjenneteikna for vanskeleg

Aspekt ved teksten	Lett	Vanskeleg
Meining og hensikt	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten har ei eller få moglege tolkingar. • Bodskapen er eintydig og lett å finne fram til. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teksten har fleire moglege tolkingar. • Teksten har implisitte eller skjulte bodskapar.

Språk	<ul style="list-style-type: none"> • Syntaksen er enkel, setningane relativt korte og vokabularet består i stor grad av høgfrequente ord. Bokstaveleg, tydeleg, følgjer samtidas språkkonvensjonar. Kan ha eit munnleg preg utan at det bryt med gjeldande språkreglar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Syntaksen er kompleks, setningane lange og det er mange lågfrequente ord. Teksten kan innehalde språklege bilete, metaforar, ironi, uklar (tvitydig) mening, sarkasme, gammalt (arkaisk) språk/ukjent språk/dialekt, spesifikt fagspråk og eit såkalla akademisk språk.²⁷
-------	--	--

(Common Core State Standards)

Eksempel på tekst: Matematikk R2

Begrunnelse for valg av tekst i Close Reading:

«Å lese og forstå bevis er sentralt og krevende i matematikk. Vi tenker derfor at å bruke tid på å lese og forstå bevis er viktig og riktig når vi skal jobbe med Close Reading i matematikk R2.»

«Bevis inneholder mye spesifikt fagspråk, men også noe akademisk språk. Leseren trenger mye kunnskap om temaet og faget for å forstå innholdet i teksten. Det er også brukt ord som for elevene vil oppleves tvetydig. Opplevelsen av kompleksitet vil variere fra elev til elev.»

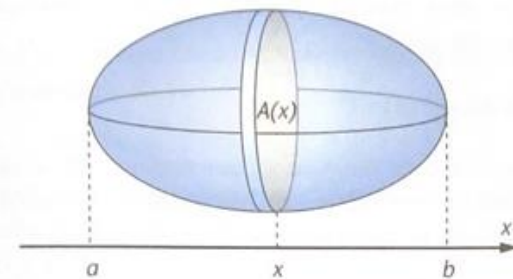
Lærer Siv Heidi Eidsheim, Lundeneset vgs.)

Teksten er henta frå: Oldervoll, T., Orskaug, O., Vaaje, A., Svorstøl, O., Hals, S. (2015).

Sinus matematikk R2. Cappelen Damm forlag.

$$\text{BEVIS FOR AT } V = \int_a^b A(x) dx$$

Vi lager en snittflate gjennom gjenstanden slik at koordinataksen står vinkelrett på snittflaten. Alle punktene på denne snittflaten har da samme koordinat. La $A(x)$ være arealet av snittflaten med koordinat lik x som vist på denne figuren:

Vi deler intervallet $[a, b]$ i n like deler og lar x_i være den minste x -verdien i del nr i . Bredden av hver del er Δx .

Vi deler så gjenstanden i n deler ved hjelp av snittflater med arealet $A(x_1), A(x_2), \dots, A(x_n)$. Oppdelingen er som når vi deler et brød i n like tykke brødskeer. Avstanden mellom hver snittflate er Δx . Skive nr. i er en romfigur med grunnflateareal $A(x_i)$ og høyde Δx . Dersom Δx er liten, blir volumet av skive nr. i tilnærmet lik $A(x_i)\Delta x$. Summen av disse volumene er

$$S_n = A(x_1)\Delta x + A(x_2)\Delta x + \dots + A(x_n)\Delta x$$

Denne summen er en tilnæringsverdi for volumet V av gjenstanden.

Nå lar vi $n \rightarrow \infty$. Da nærmer S_n seg det riktige volumet V .

$$V = \lim_{n \rightarrow \infty} S_n$$

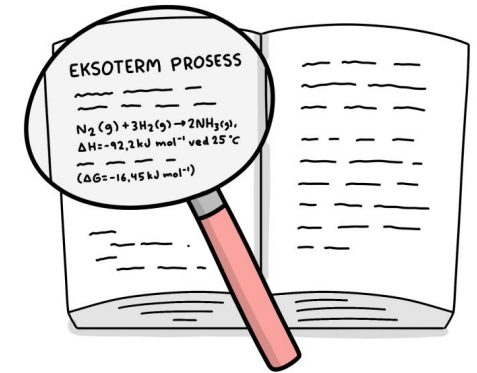
Men etter definisjonen av det bestemte integralet er

$$\lim_{n \rightarrow \infty} S_n = \int_a^b A(x) dx$$

Dermed har vi bevist at volumet $V = \int_a^b A(x) dx$.

Forenkla modell for undervising

- Elevane les gjennom teksten og finn ut kva han handlar om.
- Elevane samtalar kort om hovudinnhald i små grupper.
- Elevane les langsamt gjennom teksten, og gjer notat om hovudinnhald, sentral informasjon, vanskelege ord som treng forklaring, noko viktig, noko du lurar på....
- Elevane deler frå notata i grupper.
- Deretter jobbar dei med tekstavhengige spørsmål i grupper. Læraren følgjer med.
- Lærar og elevar bruker kunnskapen frå teksten i samtale, og/eller ei skriftleg oppgåve.

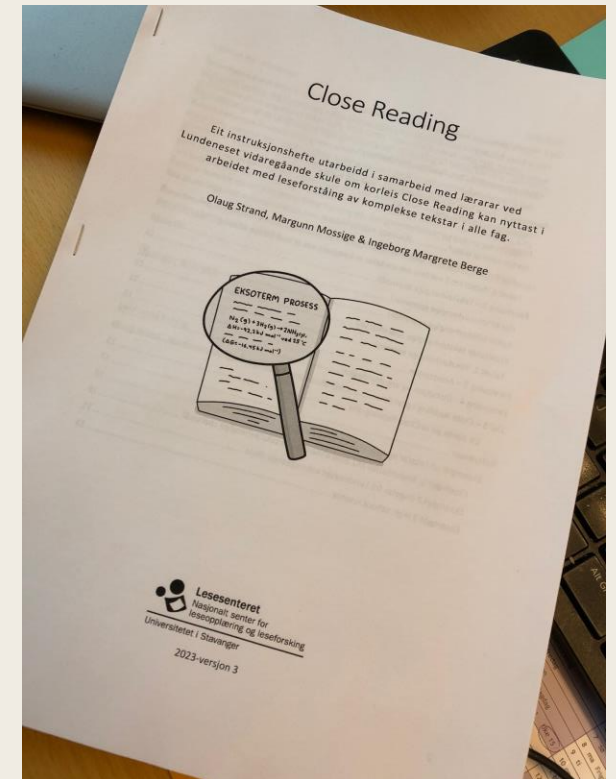
Funn frå forskingsprosjektet

Dette blir førebels ikkje publisert. Følg med på nettsida til Close Reading.

Erfaringar frå prosjektet og vegen vidare

- Heftet Close Reading (Lesesenteret.no)
- Forskningsartikkel under arbeid
- Lundehaugen ungdomsskole i Sandnes prøver ut
- Inngår i vår undervisning ved UiS

Kjekt og lærerrikt for oss og mange positive og flinke lærarar!

Referansar

Blikstad-Balas, M. (2021). *Literacy I skolen*. Universitetsforlaget.

Lødding, B., & Aamodt, O. O. (2015). *Studieforberedt etter studieforberedende? Overgangen mellom studieforberedende utdanningsprogram og høyere utdanning belyst gjennom gruppesamtaler med lærere, studenter og elever* (Nr. 28). NIFU.

Castek, J., & Beach, R. (2013). Using apps to support disciplinary literacy and science learning. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 56(7), 554–564.

Common Core State Standards, Appendix A, <http://www.corestandards.org/ELA-Literacy/>, 2021

Fisher, D., & Frey, N. (2014). Close Reading as an Intervention for Struggling Middle School Readers. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 57(5), 367–376. <https://doi.org/10.1002/jaal.266>

Fisher, D., Frey, N., Anderson, H., & Thayre, M. (2015). *Text-dependent questions, K-5. Pathways to close and critical Reading*. Corwin.

Kucan, L., & Palincsar, A. S. (2013). *Comprehension instruction through text-based discussion*. International Reading Association

Pearson, P. D. (2013). Research foundations of the Common Core State Standards in English language arts. In S. Neuman and L. Gambrell (Eds.), *Quality Reading instruction in the age of Common Core State Standards* (s. 237–262). Newark, DE: International Reading Association.

Roe, A. (2020). Elevenes lesevaner og holdninger til lesing. I T. S. Frønes & F. Jensen (Red.), *Like muligheter til god leseforståelse? 20 år med lesing I PISA* (s. 107-134). Universitetsforlaget. <https://doi.org/10.18261/9788215040066-2020-05>

Therrien, W.J. (2004). Fluency and comprehension gains as a result of repeated reading: A meta-analysis. *Remedial & Special Education*, 25(4), 252–261.

Utdanningsdirektoratet (UDIR). (2019). <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/dybdelaring/>

Ytreberg, E. (2023, 27. januar). Hva kan vi gjøre med studentenes lesing og skrivning? Khrono, debatt, hentet fra: <https://khrono.no/hva-kan-vi-gjore-med-studentenes-lesing-og-skriving/754398>

Lesesenteret

Nasjonalt senter for
leseopplæring og leseforskning

Universitetet i Stavanger

lesesenteret.no